

ژەھراۋىبوون ب خوارنى

د. عارف جىتۆ

ژەھراۋىبوون، ئەو ھالەتە يى ئەم ب كۆلەنكى دېيىزىنى (تەسەمە). ھەر سال نىزىكى (۲) مىليۇن زارۋكىن دېن ژىي پىنج سالىي دا پى تووش دېن.

گەلەك جۇرپىن ژەھراۋىبوونى ھەنە و ل گۆرەي ئەگەرپىن ژەھراۋىبوونى نىشان و ساخلەت ژى ھەمە جۇرپىن.

گەلەك جاران خىزانەك دى جۇرەكى خوارنى خۆت، ھىندەك ژ ئەندامپىن وى خىزانى دى تووشى ژەھراۋىبوونى بىن، ھىندەك جاران ژى خىزان ھەمى ب پىكفە تووش دىبىت و پىكفە دگەھىنە نەخۇشخانى. ئەگەرى سەرەكىي قى جۇرى ژەھراۋىبوونى پىسبوونا خوارنى يە. دەمى خوارن شەقى دىبىت يان يا پاراستى نەبىت، دىبىتە جەن گەشەكرنا مىكرۇبان و ئەف مىكرۇبە ژەھراۋىبوونى پەيدا دكەن. ھەروەسا خوارنپىن خافپىن نەپاقرى و ئەو خوارنپىن مىش داددەن، يان ژى دەستپىن پىس و ئامانپىن نەپاقرى ژى ژەھراۋىبوونى پەيدا دكەن.

ژەھراۋىبوون ب خوارنى، ئەو جۇرە ژەھراۋىبوونە يا پىشتى خوارنەكى پەيدا دىبىت، گرنگىرىن و بەرچاقتىرىن نىشانپىن وى ژى ئەون: عىلنجى دەپنە زارۋكى، زكى وى دىئىشپىت، قەدرەشپىت و زكى وى دىبىت، ھەر وەسا تاما دەقى وى يا خۇش نابىت و دلى وى ناچىتە خوارنى ژى.

گەلەك جاران لاواز و بى تاقەت دىبىت، ئەگەر بلەز چارەسەريا نەخۇشى نەھىتە كرن، دوور نىنە ھىندەك سەرباركپىن ب مەترسى بۇ پەيدا بىن، وەكو كولبوونا دومدىرپىزا رويىشپىكا و ھىكبوونا لەشى.. دەمى زىكچوون و قەدرەشپىن دا گەلەك ژ ئاف و خويپا لەشى زارۋكى بەرزە دىبىت و ئەگەر ئەف خويپە نەھىتە قەربووكرن، زارۋك دى تووشى ھىكبوونى بىت و قى چەندى ژى گەلەك ئەنجامپىن ب مەترسى ل سەر زيانا مروقى ھەنە.

چارەسەريا قى جۇرى ژەھراۋىبوونى ل نەخۇشخانى دەپنە كرن و قەرە ل بىن چاقتىرىا نوژدارى بىت. لى د ھىندەك ھالەتپىن ژەھراۋىبوونا سقك دا، داياباب دكارن ل مال ئاف و خوى و شلەمەنىيان بدەنە زارۋكى و ھەروەسا ھىندەك دەرمانپىن دژى زىكچوون و قەدرەشپىن دى ھارىكاريا ساخبوونى كەن. د پىرانيا جاران دا ئەگەر زوو چارەسەريا نەخۇشى بەپتە كرن، د ماودىي (۲۴ - ۷۲) دەمژمىران دا نەخۇش ساخ دىبىتە قە ژ بلى خوارنى ژەھراۋىبوون ب گەلەك ماددەپىن دى ژى پەيدا دىبىت، د خەلەكىن بەپن دا كت كتە دى بەھسى ھەمى جۇرپىن ژەھراۋىبوونى كەين.